

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun asetuksen muuttamisesta.

Lausunto

Aluehallintovirasto toteaa, että Itä-Suomessa korostuu väestön keskimääräistä suurempi sairastavuus, ikääntyminen ja pitkät välimatkat.

Aluehallintovirasto pitää perusteltuna asetuksen 6 §:ssä 1 momentissa säädettävää erittäin vaativien ja harvinaisten leikkauksien keskittämistä viiteen yliopistolliseen sairaalaan. Nämä leikkaukset koskettavat suhteellisen pientä väestönosaa ja niissä korostuu riittävien toimenpiteiden toistojen merkitys toiminnan laadulle. Merkittävä on myös koko työryhmän osaaminen ja usean erikoisalan yhteistyö.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan 6 § 2 momentissa lueteltavien erikoisalojen tai toimenpidetekonaisuuksien keskittämisen osalta tulisi harvaanasutuilla alueilla, kuten Itä-Suomessa, tehdä riittävät vaikutusanalyysit päivystyksellisen toiminnan osalta. KYS-ERVA-alueella väestöstä 70 % asuu muun maakunnan kuin Pohjois-Savon alueella, mikä tarkoittaa, että välimatkat aiheuttavat erityisen haasteen potilasturvallisuudelle. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan väestön yhdenvertaisuuden vuoksi on huolehdittava siitä, että päivystykselliset hätätoimenpiteet kyetään suorittamaan myös keskussairaالاتasolla, tarvittaessa etäyhteyksien tuella kuitenkin potilasturvallisuus varmistuen.

Aluehallintovirasto katsoo, että harvaanasutuilla alueilla tulisi selvittää uusien toimintatapojen mahdollisuutta. Digitaalisuus tarjoaa mahdollisuuden yliopistosairaalan nykyistä voimakkaammalle tuelle prosessien yhtenäistämisen kuin konkreettisten toimenpiteiden suorittamisen ja konsultoinnin. Aluehallintovirasto näkisi liikkuvien leikkausryhmien käytössä myönteisiä puolia väestön yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta Itä-Suomessa merkittävän henkilöstöpulan, tilojen tehokkaan käytön ja palvelujen saatavuuden näkökulmasta.

Aluehallintovirasto esittää tarkentamaan 7 § 4 momentissa mainittua vaatimusta sairaalalta edellytettävän ortopedian ja traumatologian erikoisalan ympärivuorokautisen päivystyksen osalta (lonkkien ja polven tekonivel-leikkaukset, selkäkirurgia) sekä 7 § 6 momentissa mainittua vaatimusta soveltuvan kirurgisen erikoisalan ympärivuorokautisen päivystyksen

osalta (rinta- ja paksusuolisyöpien leikkaushoito). Tarkennusta toivotaan siitä, edellytetäänkö sairaalassa ympärivuorokautisesti läsnä olevaa erikoisalan päivystäjää vai voiko päivystäjä olla esimerkiksi etäyhteydellä yliopistollisessa sairaalassa vai riittääkö esimerkiksi muu (yleis-) kirurginen päivystys, jos ortopedia/traumatologian päivystys on järjestetty vapaamuotoisena päivystyksenä. Mikäli vapaamuotoinen päivystys katsotaan riittäväksi, on hyvä potilasturvallisuuden takaamiseksi ottaa kantaa aikarajaan, jonka aikana (esim. 30 minuuttia) vapaamuotoisen päivystäjän on saavuttava sairaalaan.

Aluehallintovirasto pitää lähtökohtaisesti hyvänä asetuksen perustelumuioston (VN_14883_2019, VNA Perustelumuiostio 30.12.2019) linjausta, että ERVA-alueella pitää yliopistosairaalan johdolla päättää ne yksiköt, jotka varustetaan esimerkiksi tekonivelkirurgiaa varten, jolloin niille ohjataan resurssit ja potilaat. Perustelumuioston mukaan asetuksen muutoksella vahvistetaan ERVA-alueen vastuuta päättää sairaalaverkosta ja niissä tehdyistä vaativista toimenpiteistä. Aluehallintovirasto toteaa, että asetusmuutos mahdollistaa tältä osin Itä-Suomen harvaan asutun alueen erityispiirteiden ja palvelutarpeen huomioimisen asetuksen 7 § palveluntuotannon osalta.

Perustelumuiostiossa todetaan myös, että ehdotettujen 7 §:n muutosten myötä valvontaviranomainen joutuu tarkastelemaan määriä nykyisestä poikkeavalla tavalla ja ottamaan huomioon, miten järjestämissopimuksessa on sovittu mahdollisuudet alittaa vaadittu määrä ja miten potilasturvallisuus ja laatu on otettu huomioon. Aluehallintovirasto toteaa, että vaikka KYS ERVA-alueella sopiminen on tapahtunut erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen osalta pääosin hyvin, on kysymyksiä, joiden osalta ERVA-alueella ei olla päästy sopimukseen (mm. KYS:n ja Keski-Suomen keskussairaalan välinen näkemusero asetuksen 6 §:ssä 1 momentissa mainitun keskittämisen osalta). Aluehallintovirasto katsoo, että asetuksen 7 §:n toteutumisen valvonta on syytä huomioida myös valtakunnallisessa ohjeistuksessa, miten asetuksen sallimaa leikkausten lukumäärien alitusta tulkitaan.

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa terveydenhuoltoyksikön päällikkö Marja Hyvärinen puh. 029 501 6800, vaihde).

Johtaja

Ulla Ahonen

Terveydenhuoltoyksikön päällikkö

Marja Hyvärinen

Tämä asiakirja ISAVI/10131/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/10131/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ahonen Ulla 17.02.2020 16:38

Esittelijä Hyvärinen Marja 17.02.2020 16:38